

Versie april 2022

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

Kindercentrum 't Schanebroekkie
Schanebroeksweg 4
8105 RJ LUTTENBERG

Voorwoord:

Kindercentrum 't Schanebroekkie bevindt zich op het uitgestrekte platteland van het dorp Luttenberg in de gemeente Raalte. Uitgangspunt van Kindercentrum 't Schanebroekkie is om ruim opgezette kwaliteitsopvang te bieden aan kinderen in de leeftijd van nul tot vier jaar, met ruime openingstijden van 6:30 uur tot 19:00 uur. Er wordt aandacht besteed aan het platteland en ook aan het agrarisch denken. De kinderen worden betrokken bij de natuur en het plattelandleven. Door de ruime opzet zal het kind zich gemakkelijk kunnen ontplooiën zonder hierbij te worden afgeleid door verkeer, lawaai en veel kinderen in een kleine ruimte. De rust is tevens terug te vinden in de slaapkamertjes, waar maximaal 4 kinderen slapen, maar gewoonlijk 2 kinderen per slaapkamertje. Wij bieden totaal 16 slaappleaatsen per dag. Wij hebben 1 kamer met 4 slaappleaatsen, 5 slaapkamers met 2 slaappleaatsen en een buitenbed. Voor de pasgeborene baby's is er nog een aparte hangwieg. De slaapkamers worden minimaal eens per 20 minuten geïnspecteerd door de aanwezige pedagogisch medewerkers en ondersteuning.

Uitgangspunt pedagogisch beleidsplan:

Als algemeen uitgangspunt voor het pedagogisch handelen geldt dat het kindercentrum zich beschouwt als een aanvulling op de opvoeding door ouders/verzorgers zelf, waarbij voor het kindercentrum de belangen en behoeften van de kinderen -gezamenlijk en/of individueel centraal staan. Het kindercentrum heeft een opvoedingsondersteunende en opvoedingsaanvullende functie en mag in principe nooit dienen ter vervanging van thuis. Ons uitgangspunt is dat kinderen maximaal 3 dagen per week ons kinderdagverblijf bezoeken, zodat de gezinssituatie gewaarborgd is bij de kinderen. Door de ruime ervaring van onze pedagogisch medewerkers, weet het kindercentrum inmiddels dat de ouders/verzorgers een weloverwogen beslissing nemen in de keuze van een kinderdagverblijf. Deze keuze respecteert het kindercentrum zodanig, dat zij alles doet om de huiselijke, landelijke sfeer te laten gelden, met oog voor hygiëne en opvoeding.

Het kindercentrum probeert steeds aansluiting te houden met de (veranderende) ideeën van ouders/verzorgers. Het kindercentrum respecteert daarbij de verscheidenheid die er kan bestaan tussen de verschillende achtergronden van kinderen en hun ouders/verzorgers. Samen met ouders/verzorgers wordt geprobeerd om inhoud te geven aan die verscheidenheid. Omdat kinderopvang echter eveneens een groepsgebeuren is, is het noodzakelijk om een aantal randvoorwaarden / werkwijzen aan te geven waarbinnen dit uitgangspunt kan worden waargemaakt. Het hieronder geformuleerde beleid is de weergave van de visie die de medewerkers met hun ervaring hebben geformuleerd en de gedachten van de ouders zijn hierbij meegenomen. Eerder geformuleerde regels en beleid vervallen en het hieronder geformuleerde beleid is bindend. Dit beleidsplan blijft ook aan verandering onderhevig.

De opleidingseis voor de medewerkers binnen onze organisatie is minimaal een MBO niveau 3 diploma. Wel streven wij ernaar om zoveel mogelijk pedagogisch medewerkers met niveau 4 of hoger in dienst te hebben. Gediplomeerde pedagogisch medewerkers worden op de groep ingepland volgens de pedagogisch medewerker – kind ratio. Door te werken in twee groepen, bieden wij de kinderen in elke leeftijdsgroep de juiste begeleiding. Ons kindercentrum heeft een verticale groep van 0 tot en met ongeveer 2 of 2,5 jaar. Daarnaast een horizontale groep van 2 of 2,5 jarigen tot 4 jarigen, waarbij wij aan de hand van maandelijkse thema's werken aan de voorbereiding op de basisschool.

Pedagogische doelen

Bij Kindercentrum 't Schanebroekkie worden de vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven gehanteerd. Dat zijn de volgende doelen:

1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid;

Wij vinden het belangrijk dat jonge kinderen zich veilig en beschermd voelen. Wanneer een kind zich onveilig voelt, is het niet in staat op open te spelen en te leren. Een veiligheidsgevoel wordt in de kinderopvang bepaald door de pedagogisch medewerkers, de ruimte/omgeving en door het contact met andere kinderen.

2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties;

Een kind moet zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit kunnen ontwikkelen. Daarnaast moet het kind zich kunnen ontwikkelen op motorisch, cognitief, emotioneel en sociaal niveau.

3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties;

Kinderen moeten kunnen leren communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen. Dat zijn de dingen die behoren tot de sociale competentie. Door dit kinderen mee te geven, geven wij kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

4. Gelegenheid bieden om normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken;

Wij vinden het belangrijk om kinderen te leren wat wel en niet mag. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels, zoals samen delen, kinderen geen pijn doen en om de beurt vertellen etc. Spelenderwijs en in de omgang met elkaar proberen we dit kinderen bij te brengen. Wij laten kinderen kennis maken met grenzen, normen en waarden maar ook met de omgangsvormen in de samenleving.

In dit verdere pedagogisch beleidsplan wordt benoemd hoe wij deze bovenstaande doelen verder waarborgen en hoe wij verantwoorde kinderopvang bieden.

Democratische opvoeding

Vanuit de praktijk gezien houdt dit het volgende in;

- Aansluiting op de thuissituatie van het op te vangen kind.
- De inrichting is huiselijk om de thuissituatie zoveel mogelijk na te bootsen.
- Er wordt veel contact gezocht met de ouders/verzorgers. Hiermee proberen wij inzicht te krijgen in de aangeboden opvoeding welke de kinderen thuis krijgen.
- De omgeving ondersteunt en bevordert de ontwikkeling van de kinderen. Er zijn mogelijkheden voor de kinderen om rustig te puzzelen of boekjes te kijken.
- Er wordt ruimte aangeboden waardoor de kinderen de gelegenheid krijgen om zich te bewegen en uit te leven. Er zijn ballen, fietsjes, loopauto's, stepjes.
- Het kindercentrum probeert de kinderen enthousiast te krijgen voor bepaalde activiteiten. Over het algemeen zullen wij middels thema's een binnenprogramma bieden en een buitenprogramma. Voorbeelden hiervan kunnen zijn: picknicken binnen of buiten, paaseieren zoeken binnen of buiten.
- Kinderen mogen ook zelf aangeven wat ze willen. Indien de mogelijkheid bestaat zullen wij dit ook ten uitvoer brengen.
- Bij conflictsituaties tussen de kinderen zal de pedagogisch medewerker als bemiddelaar het conflict oplossen.

Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerker zich dagelijks aanpast. Er kan immers elke dag iets bijzonders gebeuren, en geen dag zal hetzelfde zijn.

Corrigeren en belonen

Hoe corrigeren wij de kinderen?

Het belangrijkste is dat wij kinderen corrigeren op het *gedrag* en niet op de *persoon*. Dit doen wij bijvoorbeeld door:

- Het kind uit de situatie te halen.
- Samen met het kind te kijken naar de situatie en het kind duidelijk te maken dat iets niet mag.
- Het te plaatsen op een stoeltje, zodat het kind kan nadenken over de situatie.
- Een voorrecht te onthouden zoals een verbod op de glijbaan.
- Bij driftbuien het kind tot rust laten komen, door het kind dicht tegen ons aan te houden, of het kind de ruimte te geven om even tot rust te komen.

Belangrijke aandachtspunten bij het corrigeren:

- Corrigeren mag, maar nooit afwijzen.
- Een kind zelf laten nadenken over de situatie.
- Uitleg geven waarom er een strafsanctie plaatsvindt.
- De straf moet overeenkomstig de overtreding zijn.
- De straf dient eindig te zijn. Zeg het kind wanneer je niet meer boos bent.
- Kinderen worden niet op afstand maar van dichtbij gewaarschuwd.
- Kinderen worden in eerste instantie niet met stemverheffing gewaarschuwd, maar op een duidelijke, rustige toon.
- Tijdens het corrigeren van gedrag of het waarschuwen van een kind wordt het kind door de pedagogisch medewerkers benaderd op kindhoogte.

Hoe belonen wij de kinderen?

- Door leuke en lieve woorden en complimenten te geven.
- Door een aai, knuffel of vriendelijke lach.
- Door iets extra's. Het uitkiezen van een spelletje of ergens aan mee mogen helpen.

Belangrijke aandachtspunten bij het belonen.

- Behandel alle kinderen gelijk.
- De beloning dient ook als een beloning te worden gezien bij de kinderen.

Hoe lossen wij conflicten en problemen op?

- Benader de kinderen positief en vermijd direct mopperen.
Vraag altijd op een rustige manier waar het conflict over gaat en los het samen met het kind op middels een rustige manier.

Is er een conflict tussen een kind en de pedagogisch medewerker dan wordt het volgende verwacht:

- Nooit praten op een bevelende toon.
- "Heb je geen honger?", komt heel anders over dan "eet je brood op".
- Geen dreigementen uitspreken.
- Nooit dwingen.
- Een kind nooit belachelijk maken/kleineren door bijvoorbeeld te zeggen "je lijkt wel een baby".
- Een kind beloven om ergens mee te helpen bij goed gedrag komt beter over dan ontzeggen.

Troosten

Het kan zijn dat een kind verdrietig is als een ouder/verzorger afscheid neemt. Wij adviseren de ouder/verzorger dan om niet te lang afscheid te nemen, uit ervaring blijkt dat dit het vaak erger maakt en het kind langer verdrietig blijft. Natuurlijk mag er altijd gebeld worden hoe het met het kind gaat. In de meeste gevallen zal blijken dat het kind heerlijk aan het spelen is.

Als een kind verdrietig is, zal de pedagogisch medewerker proberen het kind af te leiden. Dit kan zijn met speelgoed, maar ook met een gezellig praatje over iets leuks wat het kind bijvoorbeeld het afgelopen weekend heeft gedaan. De pedagogisch medewerker zal proberen het kind te troosten door knuffelen en lekker op schoot zitten. Mocht het kind behoefte hebben aan bijvoorbeeld een knuffelbeest of speen, dan bieden wij die aan als troost. Als het verdriet over is, dan doen wij het knuffelbeest of de speen weer terug in de tas.

Samen spelen, samen delen en ontwikkeling

Door kinderen te leren samenwerken, samen delen en samen spelen bereiden wij de kinderen voor op bijvoorbeeld de peuterspeelzaal en de basisschool. Dit doen wij door:

- Spelletjes te doen met het kind. Het kind leert hierbij op zijn/haar beurt te wachten en samen te werken.
- Samen de tafel te dekken.
- De kinderen elkaar te laten helpen bij het puzzelen.
- Te stimuleren om samen te spelen i.p.v. speelgoed af te pakken.
- In het kringetje alle kinderen iets te laten vertellen. Hierdoor leren ze naar elkaar te luisteren en te wachten op hun beurt. Stille kinderen worden zo ook extra gestimuleerd om hun zegje te doen.
- Samen muziek te maken met trommels en sambaballen en het kind een instrument laten kiezen.
- Een ruime overzichtelijke speelplek aan te bieden met verschillend spelmateriaal om samen te spelen.

Door gediplomeerde pedagogisch medewerkers in te zetten, proberen wij ieder kind, individueel en in groepsverband, te begeleiden in zijn/haar behoeftes. Wordt er opgemerkt dat een kind achterloopt of misschien juist voor loopt op de rest van zijn/haar leeftijdsgenootjes, dan zal er in overleg met de ouders/verzorgers besproken worden hoe hier op het kindercentrum het beste mee omgegaan kan worden. Dit zal namelijk voor ieder kind verschillend zijn. Door goed te observeren en te rapporteren kijken wij waar een kind goed in is of minder goed in is en proberen we de grenzen te verleggen, hierbij rekening houdend met de emoties van het kind.

Activiteiten en verjaardagen op Kindercentrum 't Schanebroekkie

De pedagogisch medewerker laat het kind vrij in de keuze om wel of niet deel te nemen aan zowel grote als kleine activiteiten (individuele of groepsactiviteiten) denk hierbij aan knutselactiviteiten, maar ook b.v. aan spelletjes of misschien wel een boodschapje doen. Natuurlijk probeert de pedagogisch medewerker het kind wel op een positieve manier te stimuleren om mee te doen aan activiteiten. Kiest het kind ervoor om niet deel te nemen aan de activiteit, dan krijgt het kind de mogelijkheid om vrij te spelen. Tijdens het vrij spelen is het kind vrij om het spelmateriaal te kiezen waar hij/zij op dat moment behoefte aan heeft.

Wekelijks, soms zelfs dagelijks, wordt er geknutseld rondom een bepaald thema van de maand. Ieder kind is uniek en dan ook het knutselwerk natuurlijk. Een pedagogisch medewerker zal het kind nooit in zijn fantasie remmen, en was het b.v. de bedoeling om een paddenstoel te maken en het kind vindt het een brandweerauto, dan vindt de pedagogisch medewerker dat ook een brandweerauto. Een knutselwerk zal dan ook nooit door de pedagogisch medewerker veranderd of "verbeterd" worden.

Het thema van de maand wordt iedere keer door een andere pedagogisch medewerker georganiseerd. In de groep wordt hier de hele maand aandacht aan besteed d.m.v. praten, boekjes lezen, liedjes zingen, binnen- en buitenactiviteiten. Per jaar wordt er aan een aantal grote thema's extra aandacht besteed, zoals het thema, lente, sinterklaas en kerst.

Aan verjaardagen en feestdagen wordt extra aandacht besteed door aangepaste activiteiten. Kinderen die jarig zijn mogen trakteren op gezonde traktaties. Wij houden in deze voorkomende situaties in de gaten of er sprake is van bijvoorbeeld allergieën voor voedsel of intolerantie voor voedsel. Kinderen die jarig zijn mogen een cadeautje uitkiezen en ze mogen op de verjaardagsstoel zitten. Voor de jarige wordt een feestmuts gemaakt. Er wordt dan volop voor de jarige gezongen en muziek gemaakt. Bij het bereiken van de 4 – jarige leeftijd krijgt het kind een afscheidsboekje met knutselwerkjes van zichzelf mee. Daarnaast wordt de KIIK rapportage (observatieverslag) en/of het overdrachtsformulier meegegeven aan ouders/verzorgers bij de leeftijd van 3 jaar en 10 maanden.

Spelmateriaal en speelgoed

Speelgoed heeft een belangrijke functie in het kinderspel. Het lokt immers uit tot spelen. Voor een goede spelstimulus is speelgoed of spelmateriaal van een natuurlijk materiaal belangrijk. Houten speelgoed bijvoorbeeld, heeft een eigen karakter. Hout voelt namelijk anders aan dan plastic. Het ontdekken van de verschillen tussen speelgoed qua materialen, roepen verschillende zintuiglijke bewegingen op. In ons kindercentrum is veel speelgoed van hout aanwezig, maar ook hebben we speelgoed van plastic. Dit is vanuit hygiënisch oogpunt een betere keuze, met name het speelgoed voor jonge kinderen. Wij hebben een grote variatie aan speelgoed dat aansluit bij de verschillende spelgebieden. Het kind kan hierdoor nieuwe uitdagingen aangaan. Anderzijds is er in ons kindercentrum geen speelgoed dat bedoeld is om gewelddadig spel uit te lokken. Dit geldt ook voor speelgoed waar een moraal van uitgaat die wij niet over willen dragen op de kinderen. Spelen met water en zand doen we ook regelmatig. Dit geeft ook vaak groot spelplezier bij kinderen.

De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor het signaleren van de behoefte op het gebied van spel – en ontwikkelingsmateriaal. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat er voor alle leeftijdsgroepen voldoende materiaal in de groep aanwezig is. Met het team wordt regelmatig geïnventariseerd wat er ontbreekt. In overleg met elkaar zullen wij ook eventuele adviezen van de ouders/verzorgers opvolgen. Wij dragen in ieder geval zorg voor verantwoord speelgoed zowel binnen als buiten en proberen uitdagende speelmomenten te creëren voor de aanwezige kinderen. Het meebrengen van eigen speelgoed wordt daarom in het kindercentrum niet toegestaan.

Veilig spelen

Naast de kwaliteit van het speelgoed toetsen wij het speelgoed op veiligheid. Het speelgoed in ons kinderdagverblijf is veilig en van hoogwaardige kwaliteit. Dit betekent dat het speelgoed geen gevaarlijke stoffen bevat en duurzaam is. Dit geldt ook voor materialen als verf, potloden en klei. In het kader van hygiëne wordt het speelgoed regelmatig gereinigd. Het speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd. Speelgoed dat niet meer intact is, wordt onmiddellijk verwijderd uit het kinderdagverblijf.

Drie maandelijks wordt het veiligheids- en gezondheidsbeleid geëvalueerd tijdens een teamvergadering en waar nodig wordt deze bijgesteld. Het doel hiervan is in de eerste plaats de gezondheids- en veiligheidsrisico's terugbrengen naar een aanvaardbaar niveau en op de tweede plaats het bewerkstelligen van een gedragsverandering door bewustwording van de risico's.

Boekstart

Boekstart stimuleert lezen met baby's, dreumesen en peuters. Met lezen, en in het bijzonder taalstimulering, kan niet vroeg genoeg begonnen worden. Voorlezen draagt bij aan de ontwikkeling van een gevarieerde woordenschat. Voorlezen prikkelt de fantasie, verhoogt de saamhorigheid en is een rustpunt in de dagelijkse activiteiten. Kinderen die vaak voorgelezen worden, zijn over het algemeen ook gemotiveerd om zelf te leren lezen, zijn taalvaardiger en begrijpen teksten beter.

Op Kindercentrum 't Schanebroekkie wordt geprobeerd om elke dag twee leesmomenten te zoeken. Voor het fruit eten lezen wij een klein boekje voor en tussendoor, tijdens vrij spel of wanneer de kinderen lekker op de grond zitten, lezen wij een boekje voor. Momenteel beschikken wij over een hele mooie boekenkast. Hier kunnen de kinderen zelf hun boekje pakken en lekker bij op de bank of zitzakken gaan zitten om dit te lezen.

Inrichting kindercentrum en buitenspeelplaats

Kinderen hebben in ons plattelandskindercentrum een overvloed aan ruimte. Onze gedachte over opvang op het platteland is simpel. Door ruimte en frisse lucht zal het kind zich prima kunnen ontwikkelen en kan het nog echt kind zijn. Onze centrale speelhal is met 116 m² ruim voldoende voor de opvang van maximaal 16 kinderen. Onze peutergroep is met 35 m² voldoende voor opvang van maximaal 8 kinderen. Ons buitenterrein is met 380 m² zeer ruim opgezet.

Speelhal binnen;

De vloer is hygiënisch en glad zodat er weinig stofvorming kan plaatsvinden en kinderen met een allergie ook prima kunnen spelen. Het meubilair is allemaal gekeurd. De boxen op hoogte voldoen aan de nieuwste veiligheidsnormen en het zitmeubilair is specifiek op onze verticale groep ingericht. Diverse speelhoeken en de huiselijke inrichting zorgen voor een prima sfeer.

Speelterrein buiten;

Deze ruimte bestaat voornamelijk uit gazon en is voorzien van een speeltoestel met klimbrug en glijbaan. Ook is er een moestuintje aanwezig en is er een geitenweide, waarin een aantal geiten lopen. Dagelijks voeren wij de geiten met de kinderen en kan er gespeeld worden met de geiten. Het terras is verhard zodat we, indien het weer het toelaat, ook buiten kunnen eten. Gezien de ligging van het kindercentrum zal er in de zomer buiten altijd in de schaduw worden gegeten. De buitenspeelplaats is volledig omgeven door 120 cm hoog hekwerk en toegangspoorten om in noodgevallen juist te kunnen handelen. Kinderen die buiten spelen zullen bij mooi weer behandeld worden met zonnebrandcrème welke door ons wordt aangeschaft.

Slaapkamertjes;

Onze zes slaapkamertjes zijn bedoeld als slaapkamertjes waar maximaal 2 kindjes per slaapkamer kunnen slapen. Op slaapunit 1 en 6 is het mogelijk dat er 4 kindjes kunnen slapen. Onze gedachte achter deze manier van slapen is simpel. Kinderen dienen niet gestoord te worden tijdens de slaapjes. Alle bedjes zijn gekeurd en er zijn twee evacuatiebedjes aanwezig. De vloeren zijn glad en de ruimtes kunnen voldoende ventileren. Slaapunit 6 is groter, en kan ook worden gebruikt als voedingskamer of kamer voor speciale gevallen zoals bijvoorbeeld zieke kinderen.

Toiletruimtes kinderen en verschoningsruimtes;

De inrichting is effectief. Deze in verhouding kleinere ruimtes geven voldoende overzicht. De kinderen kunnen hun toiletbehoefte doen op de kindertoiletten. Er is een wastrog aanwezig om de handen te wassen. Eén aankleedmeubel is voorzien van een babybadje zodat er in voorkomende gevallen het kind gewassen kan worden. Verder is deze ruimte volledig betegeld om een goede hygiëne te waarborgen. Kinderen kunnen overigens direct van buiten naar de aanwezige kindertoiletten.

Keukenruimte;

Het beleid van het kindercentrum is om kinderen onder begeleiding ook in de keuken te laten helpen. Hier is rekening mee gehouden met de inrichting van de keuken. Er zitten bijvoorbeeld geen grepen op de keukenkasten en de apparatuur is niet te gebruiken door de kinderen. De kookplaat is beveiligd middels een kinderbeveiliging.

Entree, hal en "grote WC"

Het is de bedoeling dat de kinderen hier alleen binnenkomen en niet spelen in de hal. Hier bevindt zich de kantoorruimte en CV ruimte. Kinderen kunnen deze ruimtes niet zelf betreden. In de huisregels attenderen wij de ouders/verzorgers om deze ruimte enkel als entreeruimte te zien. De grote WC wordt door de kinderen niet bezocht.

Eigen bak voor ieder kind;

Alle kinderen hebben een eigen bak waarin persoonlijke spulletjes kunnen worden opgeborgen. Voor de ouders/verzorgers kunnen deze bakken ook worden gebruikt om reservekleding in te stoppen en indien zij dit wensen eigen meegebrachte luiers. Ook nieuwsbrieven en knutselwerkjes worden hier ingestopt, zodat de ouders/verzorgers altijd op tijd het nieuws en de knutselwerkjes mee kunnen nemen. Ook kunnen de meegebrachte spenen en voeding hier worden opgeborgen mits deze niet gekoeld bewaard kunnen blijven.

Kinderen mogen nimmer zonder begeleiding de speelzaal verlaten. De keukenruimte, entree, en toiletruimte zijn wel voor kinderen toegankelijk, mits onder begeleiding van een volwassene/pedagogisch medewerker. De slaapruijtes zijn voor de kinderen niet alleen toegankelijk, behalve voor het slapen. De buitenruimte mag alleen worden betreden onder toezicht van een pedagogisch medewerker.

De maaltijden

Wij verzoeken de ouders/verzorgers de kinderen goed verzorgd te brengen in schone kleren en verschoond. De kinderen hebben ontbeten of de eerste voeding gehad, tenzij anders is overeengekomen. Wij bieden wel een ontbijtservice aan i.v.m. de openstelling vanaf 6.30 uur.

Tijdens de maaltijd proberen wij de kinderen eenvoudige tafelmanieren bij te brengen. De kinderen worden gestimuleerd om elkaar te helpen met bijvoorbeeld het aangeven van dingen. Ook mogen oudere kinderen helpen met het dekken van de tafel en het afruimen. Van de kinderen verwachten we dat ze eerst een bruine boterham eten met gezond beleg (jam (suiker vrij), pindakaas (100%), vruchtenstroop, kipfilet, boterhamworst, zuivelspread of smeerkaas 20+ vanaf 1 jaar) en daarna, voor kinderen vanaf 2 jaar, pas een boterham met zoet beleg (pasta, speculoos of hagelslag) of kaas. Kinderen in de peutergroep smeren onder begeleiding hun eigen boterhammen.

De baby's en ukken eten maximaal 2 boterhammen en de peuters maximaal 3 boterhammen. Het aanbod van eten bestaat uit :

- Bruin brood (tenzij anders overeengekomen)
- Standaard broodbeleg (zie hierboven)
- Melk/karnemelk, water en suikervrije ranja
- Tussendoortjes bestaan uit fruit, snackgroenten, crackers, soepstengels, rijstwafels, ontbijtkoek en maisstengels (voor de kleinsten).

De aangeboden goederen staan vermeld in bijlage 2 (goederen en etenswarenlijst)

Wij bieden geen flesvoeding aan i.v.m. de hoeveelheid verschillende producten. Indien er sprake is van flesvoeding dienen de ouders/verzorgers dit per voeding mee te nemen en aan te bieden. Afgekolfd borstvoeding mag meegegeven worden. In onze koelkast kan dit gekoeld bewaard worden. Daarnaast kan er eventueel wat borstvoeding worden ingevroren bij ons (voorzien van naam en datum), zodat er altijd een reservevoeding aanwezig is. Ook bestaat er een mogelijkheid tot het afkolven van borstvoeding bij ons in het kindercentrum.

Indien de ouders/verzorgers wensen dat er bijvoorbeeld potjes met fruit/voeding wordt gegeven aan kinderen, zullen zij dit zelf moeten meebrengen. Kindercentrum 't Schanebroekkie bekijkt altijd of de aangeboden voeding overeenkomstig is met de leeftijd van het kind.

Hygiëne, verzorging en zindelijkheid

Kinderen dienen altijd hun handen te wassen vóór en na de maaltijd, maar ook nadat zij in aanraking zijn gekomen met de geiten. Ook na ieder toilet bezoek dienen de handen te worden gewassen.

Luiers (maat 2 tot en met 6) en verzorgingsproducten worden door ons aangeboden. Als kinderen een luierbroeke willen dragen (bijvoorbeeld i.v.m. zindelijkheidstraining), dan dient dit van huis mee te worden genomen.

Als het kind eraan toe is, zullen wij in overleg met de ouder/verzorger zindelijkheidstraining toepassen. Voor ieder kind is het moment om te beginnen met zindelijkheidstraining anders. Het kan zijn dat wij bemerken dat het kind toe is aan training van de zindelijkheid, maar veelal komen ouder/verzorger met de vraag om hun kind hierin te begeleiden. Wij bieden hierin natuurlijk graag ondersteuning en werken met een beloningssysteem met stickerkaarten. Wel kijken wij ook naar het kind (in het groepsproces). Het kind moet er namelijk zelf aan toe zijn en voor ons moet de begeleiding haalbaar zijn in de gehele groep met kinderen. Als het kind vaak een droge luier heeft, proberen wij de luier af te laten. Wij vragen ouders/verzorgers om het kind een onderbroekje en hemdje te laten dragen in plaats van een rompertje. Wij stimuleren het kind dan om vaak

naar de wc te gaan. Mocht het kind meerdere ongelukjes hebben op de dag (bij meer dan 3), dan krijgt het kind weer een luier om. Natuurlijk blijven wij het naar de wc gaan in deze situatie wel stimuleren en bekijken wij, in overleg met de ouder/verzorger, per situatie hoe wij verder gaan met het trainen van de zindelijkheid.

Medische verzorging en medisch handelen vindt alleen plaats met toestemming van de ouders/verzorgers. Bij specifiek medicijngebruik dient de ouder/verzorger een speciaal formulier in te vullen. Als een kind ziek is en een temperatuur heeft van boven de 38.5 ° Celsius, wordt het kind thuisgehouden. Wij verwachten dat het kind zonder paracetamol gebracht wordt. Op die manier kunnen wij het welzijn van het kind op een juiste manier in de gaten houden. Indien een kind tijdens het verblijf ziekteverschijnselen begint te vertonen zullen de pedagogisch medewerkers de ouder bellen om te overleggen welke maatregel we gaan nemen. De pedagogisch medewerker bekijkt hierbij de toestand van het kind en bepaalt of het kind gehaald moet worden. In overleg kan er een paracetamol worden toegediend (ouders/verzorgers dienen hiervoor toestemming te geven en dienen de medicijnverklaring dan te ondertekenen). Echter verwachten wij, na het geven van een paracetamol, wel dat het kind zo snel als mogelijk wordt opgehaald. Indien wij paracetamol toe moeten dienen op advies van de huisarts (in plaats van een antibioticakuur), dient de ouder/verzorger een ingevulde medicijnverklaring in te leveren bij de pedagogisch medewerker. Indien de koorts veroorzaakt wordt door tandjes of vaccinaties, ligt de bovengrens op 39.0 °. De pedagogisch medewerker heeft hierin altijd de eindverantwoordelijkheid (zie artikel 9 op pagina 7 van de algemene voorwaarden).

Infectieziekten komen regelmatig voor bij kinderen. Dit zijn ziekten die veroorzaakt worden door verschillende bacteriën, virussen, parasieten of schimmels. Infectieziekten kunnen zich verspreiden via handen, lichaamsvloeistoffen, de lucht, voorwerpen, voedsel, water en via dieren. Wij houden de richtlijnen en maatregelen van de GGD aan m.b.t. de infectieziekten.

Bij vermoeden van hoofdluis worden de kinderen regelmatig onderzocht op de aanwezigheid van hoofdluis. Wanneer er door een ouder of door een pedagogisch medewerker hoofdluis wordt geconstateerd, wordt dit gemeld bij alle ouders/verzorgers. Het kindje wordt thuis direct behandeld en mag na een behandeling gewoon op het kinderdagverblijf blijven/komen. Verdere informatie over het omgaan met hoofdluis is in ons protocol hiervan te lezen.

Wij gaan er vanuit dat alle aanwezige kinderen het nationale vaccinatieprogramma volgen. De vaccinatiegegevens van alle kinderen zijn bij ons bekend.

Stamgroepen

Ons kindercentrum bestaat uit twee horizontale groepen. Eén groep voor kinderen van 2 ½ maanden tot 2,5 jaar en een groep van 2,5 tot 4 jarigen. De groep kinderen van 2 ½ maand tot ongeveer 2,5 jaar is onderverdeeld over de pedagogisch medewerkers op basis van de leeftijd van het kind. Hierdoor zal er extra aandacht worden gegeven aan de verschillende leeftijdsfasen van de kinderen. Iedere pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor een bepaalde leeftijdsgroep en op die dag verantwoordelijk voor dat groepje kinderen wat betreft het verzorgen, voeden en aanbieden van activiteiten. Op de maximaal 8 baby's staan altijd twee pedagogisch medewerkers. Eén pedagogisch medewerker zal zich voornamelijk bezig houden met de ukken en peuters. Weer een andere pedagogisch medewerker zal zich bezig houden met de drie jarigen, in een aparte ruimte. Alle kinderen spelen overigens regelmatig samen in de grote speelzaal en buiten. Voor de wat oudere baby's is er een grondbox aanwezig, zodat zij voldoende speelruimte hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen en daar veilig in kunnen spelen. Natuurlijk zullen de oudere kinderen altijd rekening dienen te houden met de jongere baby's.

Kinderen verlaten de speelzaal (of groep) enkel voor een buitenactiviteit, verschoningshandeling of toiletbezoek voor peuters. Daarnaast kan het voorkomen dat de kinderen van 2/2,5 tot 4 jaar spelen in de 0 tot 3 groep. Er wordt dan een combinatiegroep gemaakt. Dit in verband met het kindaantal en pedagogisch medewerker kind ratio.

Ook kan het bij hoge uitzondering voorkomen dat er BSO kinderen aanwezig zijn op de peutergroep. Dit zijn dan maximaal 2 kinderen. Wanneer dit voorkomt, doen wij dit in het belang van het kind. De reden van de samenvoeging van de groepen is dat de kinderen plezier halen uit het samen spelen met meerdere kinderen. Uiteraard wordt gekeken naar de leeftijden van de BSO kinderen. Zij moeten wel voldoende uitdaging kunnen

vinden op de peutergroep én voldoende rekening kunnen houden met de aanwezige peuters. Wanneer er BSO kinderen spelen op het kinderdagverblijf, worden de ouders hierover geïnformeerd.

Ontwikkelingsfasen

Wij zijn er van overtuigd dat een kind slechts in één fase van ontwikkeling tegelijk bezig kan zijn. Met andere woorden; Als een kind bijvoorbeeld probeert te gaan staan, zal hij/zij in deze ontwikkelingsfase geen poging doen tot het ontwikkelen van spraak. Elke fase heeft tijd nodig en wij zullen in overleg met de ouders/verzorgers deze fasen overleggen, zodat hierop de juiste ontwikkelingsstimulans kan worden aangeboden.

Baby's (0 tot 1 jaar)

De baby maakt in zijn eerste levensjaar een enorme ontwikkeling door. Een warme en liefdevolle zorg vormt hierbij de basis. De baby hecht zich aan mensen die voor hem vertrouwd zijn. Geur, lichaam en de stem worden herkend en het kind voelt zich geborgen. Om in deze primaire behoefte te voorzien laten wij bijvoorbeeld de baby's daar waar mogelijk alleen slapen op hun eigen kamertje. Onze zorg voor de baby gaat gepaard met een grote hoeveelheid warmte en liefde. Wij genieten van het kind en geven het individuele aandacht of wij de baby nu voeden, verschonen of in bed leggen. Als een baby onrustig is, nemen wij hem in de armen of leggen hem in bed en aaien hem over het hoofdje, zodat hij gaat slapen. Iedere baby heeft een eigen ritme. In goed overleg met de ouders/verzorgers zetten wij het ritme, zoals het kindje dat thuis gewend is, voort. Tijden van slapen en voeding worden doorgesproken en vastgelegd in een schema. Dit wil niet zeggen dat wij dit schema precies volgen. Als een baby eerder honger of slaap heeft, houden wij hier rekening mee. De oudere baby's van de groep eten en drinken gezamenlijk aan tafel. De beleving van de baby is lichamelijk, hij voelt, ruikt en proeft alles wat hij op zijn weg tegenkomt. Het prikkelen van de zintuigen stimuleert het kind zich te gaan voortbewegen. Omrollen, oprichten en kruipen gaan steeds beter. De pedagogisch medewerkers stimuleren de baby met het maken van geluidjes, het rollen van een bal en het zingen van liedjes. Wij besteden in ons kindercentrum ook aandacht aan het voorlezen van boekjes aan baby's en het doen van activiteiten, bijvoorbeeld een kiekeboe spelletje, verven met de baby of lekker in bad. Naarmate de kinderen ouder worden, gaan ze op elkaar reageren met geluiden; twee baby's tegenover elkaar in een kinderstoel kunnen de grootste lol hebben.

Dreumesen (1 tot 2 jaar) en peuters (2 tot 4 jaar)

De dreumes gaat actiever om met zijn omgeving dan de baby en ontdekt dat hij hierop invloed kan uitoefenen. Omdat de dreumes nog geen besef heeft van gevaar, heeft hij bij het ontdekken bescherming nodig. De dreumes ziet geen gevaar in het klimmen op tafels of het bijten van andere kinderen. Door de kinderen in bescherming te nemen en ze spelenderwijs te begrenzen, kunnen de kinderen veilig hun omgeving verkennen. Het kind wordt veilig op weg geholpen in het contact met de andere kinderen. Dit leidt tot zelfvertrouwen en de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Spel wordt door de pedagogisch medewerkers spelenderwijs in goede banen geleid.

De dreumes leert al spelend wat wel en niet mag. Ook de taalontwikkeling komt op gang, kinderen zeggen woorden na en leren deze zelf gebruiken. Met het lezen en bekijken van boekjes stimuleren wij kinderen bij deze ontwikkeling. De dreumes kan zich steeds beter voortbewegen en ontdekt het plezier in het bewegen van zijn lichaam. Met dans en muziek spelen we hierop in; de dreumesen vinden het prachtig om te dansen. Het individuele ritme gaat geleidelijk over in een groepsritme. De kinderen eten gezamenlijk aan tafel. Bij de dreumesen wordt soms een begin gemaakt met zindelijk worden. De zindelijkheidstraining wordt gestart wanneer het kind dit zelf aangeeft. Kinderen die bezig zijn zindelijk te worden of dit zijn, gaan gelijktijdig op het potje of op het toilet.

Nieuwsgierigheid drijft de peuter in zijn ontdekking van de wereld. Van alles wat hij op zijn weg tegenkomt, wil hij weten wat het is en er het liefst mee spelen. Wat de peuter ziet van de pedagogisch medewerker of de andere kinderen wil hij imiteren. De peutergroep is op deze ontdekkingsdrang ingericht. Er is op verschillende plekken van alles te ontdekken en te beleven. De speelplekken en het speelmateriaal komen tegemoet aan de behoefte volwassenen te imiteren. Zo is er een poppenhoek, een keuken met potten en pannen, kleding, speelgoed, eten en nog veel meer. Het is de rol van de pedagogisch medewerker de peuters op weg te helpen

bij het ontdekken. Vervolgens houdt zij afstand van het spel, zodat de kinderen hun eigen spel ontwikkelen en hier vrije keuzes in kunnen maken. De taalontwikkeling komt in een stroomversnelling door alle woorden die het kind leert. De pedagogisch medewerker stimuleert de taalontwikkeling door het zingen van liedjes en het opzeggen en uitbeelden van versjes. Dramatische expressie is een activiteit waaraan wij veel waarde hechten. Al vertellend of zingend, lopen, rennen en kruipen de kinderen door het kindercentrum of speelveld en beelden uit dat zij bijvoorbeeld wilde dieren zijn, vissen of bomen.

Vorbereiding op de basisschool en doorgaande leerlijn

Er verandert veel in het leven van het kind als het voor het eerst naar de basisschool gaat. Zo af en toe gaan de kinderen mee naar onze BSO locatie (wanneer zij bijna 4 jaar worden), om te wennen aan de grote kinderen en school. Verder worden er op de peutergroep voorbereidingen op de basisschool gedaan zoals voorlezen, tellen, kleurherkenning, dagen van de week en seizoenen. Dit zullen wij spelenderwijs onder de aandacht brengen van deze leeftijdsgroep. De kinderen maken werkjes die in een mapje gaan. Dit mapje krijgen ze mee naar huis als de kinderen vier jaar worden. Het kan eventueel worden meegegeven naar de basisschool. Extra aandacht geven wij aan de taalontwikkeling. Ouders/verzorgers worden op de hoogte gebracht van een eventuele achterstand en in overleg met de ouder worden adviezen gegeven. Wat betreft de doorgaande leerlijn: wij brengen zo nu en dan een bezoekje aan de basisschool in Luttenberg, zodat de kinderen die naar deze school gaan als ze 4 jaar worden, alvast een beetje kunnen wennen. Wanneer de kinderen naar de basisschool gaan, zorgen wij (mits er toestemming is gegeven door de ouders/verzorgers) voor een overdracht naar de leerkrachten van de basisschool en naar de pedagogisch medewerkers van de buitenschoolse opvang. Deze overdracht doen wij aan de hand van het gemeentelijke overdrachtsformulier.

Periodieke ontwikkeling van het kind en mentorschap

Ieder kind krijgt een mentor aangewezen, die het aanspreekpunt is voor zowel de ouders/verzorgers als het kind (dit gebeurt middels een briefje). Wanneer het kind een andere mentor krijgt (bijvoorbeeld door wisseling van het personeel of in dagen), worden ouders/verzorgers hiervan op de hoogte gebracht. Om de ontwikkeling van alle kinderen te kunnen volgen, werken wij met het observatie- en registratiesysteem 'KIIJK'. De mentor van het kind volgt de ontwikkeling van de kinderen natuurlijk dagelijks, maar de vaste observatie- en registratiemomenten zijn bij 6 maanden, 1 jaar, 2 jaar, 2,5 jaar, 3 jaar en bij bijna 4 jaar (3 jaar en 10 maanden). De volgende ontwikkelingsgebieden worden daarin meegenomen:

- Sociale ontwikkeling
- Zelfredzaamheid
- Spelontwikkeling
- Spraak- taal ontwikkeling
- Grote en fijne motoriek
- Tekenontwikkeling
- Cognitieve ontwikkeling
- Ontluikende geletterdheid en ontluikende gecijferdheid

Ouders/verzorgers krijgen na ieder registratiemoment een ouderrapport toegestuurd door de mentor. Ouders/verzorgers krijgen de mogelijkheid om dit rapport te bespreken met de mentor van het kind. Mochten er bijzonderheden zijn, dan geven wij het ouderrapport persoonlijk aan de ouders/verzorgers en wordt de ontwikkeling van het kind besproken. Wanneer het kind de leeftijd van 4 jaar bereikt, is de keuze aan ouders/verzorgers of zij het overdrachtsformulier willen overhandigen aan school.

Als blijkt dat kinderen opvallend gedrag vertonen of op sommige gebieden een achterstand of voorsprong hebben, wordt dit teruggekoppeld aan ouders/verzorgers tijdens een persoonlijk gesprek. Vervolgens wordt het besproken tijdens de personeelsvergadering. Afhankelijk van de gezamenlijke bevindingen wordt afgesproken wat de eventuele maatregelen zijn die moeten worden genomen. Zo kan er bijvoorbeeld een plan van aanpak worden opgesteld waarin ontwikkelingsgerichte activiteiten worden aangeboden. Als dit het geval is, wordt ook hierover gesproken met ouders/verzorgers, alvorens wij stappen ondernemen. Als op het kindercentrum de nodige kennis/inzicht ontbreekt, kan besloten worden tot het inroepen van advies van buiten het kindercentrum. Een dergelijke stap wordt, als het een individueel kind betreft, niet eerder genomen dan nadat de ouders/verzorgers daar nadrukkelijk bij betrokken zijn. Zij zullen dan ook de eindverantwoordelijke zijn in betreffende situaties. Kindercentrum 't Schanebroekkie streeft er naar om

kinderen met een licht geestelijke of lichamelijke beperking of een ontwikkelingsachterstand toch toe te laten in ons kindercentrum. Daar waar mogelijk laten we de kinderen volwaardig volledig mee functioneren. Uiteraard moet het voor het kindercentrum wel mogelijk zijn om de extra hulp/zorg te verlenen die vereist wordt bij deze vorm van opvang.

Grensoverschrijdend gedrag en kindermishandeling

Als wij van mening zijn dat er “iets” speelt bij de aanwezige kinderen zullen wij de ouders/verzorgers adviseren en inlichten. Bij het vermoeden of constateren van mishandeling zullen wij dit melden aan de aangewezen instanties en treedt de meldcode kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag in werking. Meer informatie over deze onderwerpen zijn te lezen in ons veiligheids- en gezondheidsbeleid die te vinden is op onze website.

Digitale dagboekje en website

Van elke ouder/verzorger verwachten wij dat zij het waarderen dat wij iedere dag gegevens van de kinderen bijhouden. Dit gaat via een softwareprogramma, waarbij ouders/verzorgers de mogelijkheid hebben om in te loggen op een besloten oudergedeelte. Ouders/verzorgers kunnen via dat programma op ieder moment van de dag het logboekje zien van het kind. Daarin wordt bijgehouden wat er is gegeten en gedronken, wanneer er verschoningen hebben plaatsgevonden, welke activiteiten er zijn gedaan en welke tijden er werd geslapen. Aanvullend wordt er een verslagje gestuurd over hoe het met het kind ging en wat er is gedaan. Het verschilt per leeftijd hoe vaak er een verslagje wordt gestuurd, namelijk:

0 tot 1 jaar: dagelijks

1 tot 2 jaar: 1x in de week

Vanaf 2 jaar wordt de ontwikkeling van het kind teruggekoppeld aan ouders/verzorgers middels een observatieverslag die op verschillende momenten wordt gemaakt, zie kopje ‘periodieke ontwikkeling van het kind en mentorschap’ hierboven.

Een algemeen dagverslag kunnen de ouders/verzorgers iedere dag raadplegen via onze website. Op het besloten oudergedeelte kunnen foto's worden bekeken en kan het verhaal van de dag worden gelezen.

Taal

De voertaal in ons kindercentrum is Nederlands. Het Sallandse dialect komt voor op grote schaal, hierdoor kunnen wij niet voorkomen dat de kinderen dialect leren van elkaar. Onze pedagogisch medewerkers praten uiteraard de Nederlandse taal, maar zullen de kinderen niet gaan verbeteren, aangezien wij dit een taak van de ouders/verzorgers vinden. Wel wijzen wij de ouders/verzorgers erop dat kinderen bovenmatig dialect laten horen. Alle medewerkers hebben een mondelinge taalvaardigheid op niveau 3F.

Flexibele opvang en vaste gezichten

Over het algemeen zijn er dagelijks een vaste groep kinderen met vaste pedagogisch medewerkers. De kinderen spelen over het algemeen dus met dezelfde kinderen. Er kunnen een aantal flexibele kinderen aanwezig zijn, of af en toe een kind dat geruild heeft. Kindercentrum 't Schanebroekkie biedt namelijk flexibele opvang aan. Ook kan het voorkomen dat ouders/verzorgers van het kinderdagverblijf in Luttenberg een extra dag aanvragen of een dag willen ruilen en dat er geen plek is in het kinderdagverblijf in Luttenberg. Er bestaat dan de mogelijkheid om het kind voor die dag te plaatsen in Oudleusen. Een aantal pedagogisch medewerkers uit Luttenberg werken ook in het kinderdagverblijf in Oudleusen. Dit geeft het kind een veilig en vertrouwd gevoel en zo blijft de rust bewaard op de groepen. Daarnaast werken wij volgens het vaste gezichten criterium. Dit houdt in dat er bij baby's van 0 jaar minder wisseling is in de aanwezige vaste gezichten dan bij oudere kinderen. Dit realiseren wij door een stabiel rooster aan te houden. Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep (van de twee vaste gezichten). Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de 'vaste' gezichten. De vaste gezichten worden bepaald per kind en zijn vastgelegd in een daarnaar genoemd document. Eén van de vaste gezichten is vaak ook de mentor.

Werken met baby's

Er komen nadere scholingseisen voor pedagogisch medewerkers die werken met baby's. Deze kwalificatie-eisen gaan in per 1 januari 2023. Iedereen die op een groep werkt (structureel of incidenteel), waar één of meerdere baby's worden opgevangen, moet voldoen aan de nieuwe kwalificatie-eis. Dat houdt in dat deze medewerkers geschoold moeten zijn in het werken met baby's. De pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn bij Kindercentrum 't Schanebroekkie, voldoen momenteel al aan deze eis. Nieuwe pedagogisch medewerkers worden vanaf dat zij werkzaam zijn bij ons ook geschoold.

Extra dagdelen afnemen

Binnen ons kinderdagverblijf is het mogelijk om extra dagdelen af te nemen, mits dit kan qua beroepskracht-kind-ratio. Wanneer er een extra beroepskracht ingezet moet worden voor het kind dat een extra dag(deel) af wil nemen, kan er aangegeven worden dat het niet mogelijk is om extra opvang af te nemen. De reden hiervan is dan dat er op dat moment geen leidster beschikbaar is. Als ouders/verzorgers extra dagdelen af willen nemen, wordt er ook van te voren gekeken naar de groepssamenstelling van de vaste kinderen die op die dag aanwezig zijn. We vinden het belangrijk dat de rust bewaart en bewaakt wordt op de groep.

Wennen

Tijdens het kennismakingsgesprek, waarbij er een rondleiding wordt gegeven en de ouder informatie krijgt rondom de opvang, pedagogisch beleid, dagindeling en andere afspraken, worden er ook twee wenmomenten afgesproken voor de feitelijke datum dat het kind komt. Dit zijn twee afspraken van twee á drie dagdelen (vaak één ochtend en één hele dag). Op die manier kunnen u en uw kind kennis maken en vertrouwd raken met de dagelijkse gang van zaken. Het eerste bezoek aan de kinderopvang is voor een kind en ouder een bijzondere gebeurtenis. De pedagogisch medewerkers van de kinderopvang besteden de eerste dagen extra aandacht aan de kinderen om ze zo goed mogelijk te leren kennen. Natuurlijk worden tijdens de eerste keer de gewoontes en eventuele bijzonderheden van een kind besproken.

Als kinderen die al op de opvang zitten naar een andere groep overgaan, krijgen ze ook de gelegenheid om alvast een beetje te wennen. Een kind dat 2 of 2,5 jaar wordt, wordt voordat hij echt overgaat naar de peutergroep af en toe al meegenomen om mee te spelen. Zo kan het kind kennis maken met de omgeving, pedagogisch medewerker en andere kinderen. Ditzelfde geldt voor het wennen bij de buitenschoolse opvang. Kinderen die bijna 4 jaar worden, gaan af en toe mee naar de buitenschoolse opvang, om zo te wennen aan deze omgeving.

3- uursregeling

Vanuit de wet mag er 3 uur per dag worden afgeweken van de beroepskracht kind ratio. Wij als organisatie mogen de tijdsvakken waarop er wordt afgeweken zelf bepalen. De oudercommissie heeft hierbij een adviesrecht en tijdens de vergadering komt dit punt regelmatig aan de orde. De 3-uurs regeling betekent dat er op bepaalde momenten van de dag minder pedagogisch medewerkers aanwezig zijn dan nodig. Alle ouders/verzorgers worden hiervan op de hoogte gebracht middels een persoonlijke brief, waarin ook staat op welke tijden er afgeweken wordt van de BKR op de dag dat hun kind er is. Op het kinderdagverblijf in Luttenberg zijn dat momenteel de volgende momenten:

	Ochtend	Middag	Avond
Maandag, dinsdag en donderdag	7:30 – 8:00 en 10:15 – 10:30	13:00 – 14:30 en 15:45 – 16:00	17:00 – 17:30
Woensdag en vrijdag	7:45 – 8:00 en 10:15 – 10:30	13:00 – 15:00 en 15:45 – 16:00	17:00 – 17:15

Op alle overige tijden (die niet genoemd zijn in het bovenstaande schema) wordt er dus niet afgeweken van de beroepskracht-kind-ratio.

In verband met kinderen die flexibele opvang afnemen (of tijdens vakanties) kan het bovenstaande schema soms wijzigen. Onderstaande schema wordt dan gehanteerd.

Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag:

	Ochtend	Middag	Avond
O.b.v. 2 pedagogisch medewerkers	7:00 – 8:00	13:00 – 14:00	17:00 – 18:00
O.b.v. 3 pedagogisch medewerkers	7:15 – 8:00 en 10:15 – 10:30	13:00 – 14:30 en 15:45 – 16:00	17:00 – 17:15
O.b.v. 4 pedagogisch medewerkers	7:45 – 8:00 en 10:15 – 10:30	13:00 – 15:00 en 15:45 – 16:00	17:00 – 17:15
O.b.v. 5 pedagogisch medewerkers	7:30 – 8:00 en 10:15 – 10:30	13:00 – 14:30 en 15:45 – 16:00	17:00 – 17:30

Veiligheids- en gezondheidsbeleid

Tijdens pauzes van de medewerkers is er ondersteuningsplicht van de pauzerende medewerkster. Is dit niet mogelijk, dan is de houder altijd beschikbaar als achterwacht. Bij afwezigheid van de houder kan beroep worden gedaan op Thea Lammers – werkzaam als pedagogisch medewerker – die indien zij niet werkt, binnen 5 tot 7 minuten ter plaatse kan zijn voor een eventuele calamiteit. Indien zij ook niet aanwezig is, kunnen een aantal andere personeelsleden aanwezig zijn binnen 10 minuten. In de kinderopvang zijn wij verplicht om via het vierogen-principe te werken. Meer informatie hierover (en over de achterwachtregeling) is te vinden in het beleid veiligheid en gezondheid (zie website).

Het voorkomen van ongevallen krijgt veel aandacht in ons kindercentrum. Dit doen we door de omgeving van de kinderen zo veilig mogelijk te maken. De ruimtes zijn overzichtelijk opgezet, zodat de pedagogische medewerkers altijd contact hebben met de kinderen. Alle medewerkers zijn in het bezit van een geldig kinder-ehbo diploma. Alle medewerkers weten hoe zij bij ongelukken adequaat kunnen handelen. Natuurlijk hebben wij naast de EHBO'ers ook meerdere gediplomeerde BHV'ers in dienst.

Pedagogisch coach en beleidsmedewerker

Binnen onze organisatie hebben wij de functie van de pedagogisch beleidsmedewerker opgesplitst in de functie 'pedagogisch coach' en 'pedagogisch beleidsmedewerker'. Twee pedagogisch coaches zijn bij onze organisatie in dienst, waarvan één pedagogisch coach ook de functie van beleidsmedewerker uitvoert. De pedagogisch coach coacht de pedagogisch medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden. Ieder jaar wordt op 1 januari vastgesteld hoeveel uur er wordt ingezet voor de coaching van de pedagogisch medewerkers. Hierbij wordt de volgende formule gehanteerd: 10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers. Iedere pedagogisch medewerker krijgt coaching (gemiddeld 3 keer per jaar per persoon) en dit wordt schriftelijk vastgelegd. Er zijn kwalificatie-eisen gesteld aan de pedagogisch coach, namelijk minimaal hbo-niveau en dit moet gericht zijn op pedagogiek. Hieraan voldoen de pedagogisch coaches binnen onze organisatie. In het opleidingsbeleidsplan wordt nader uitleg gegeven over de aanpak van het coachen.

Daarnaast houdt de beleidsmedewerker zich bezig met het pedagogisch beleid en de werkwijze daarbij. Het aantal uur dat de pedagogisch medewerker per jaar inzet is 50 x het aantal kindercentra. Ook hiervoor geldt dat er kwalificatie-eisen gesteld zijn aan de pedagogisch beleidsmedewerker, namelijk minimaal hbo-niveau en ook dit moet gericht zijn op pedagogiek. De pedagogisch beleidsmedewerker binnen onze organisatie voldoet ook aan deze kwalificatie-eis.

Stagiaires

Andere volwassenen welke helpen in ons kindercentrum, bijvoorbeeld stagiaires, staan ten alle tijden onder toezicht van één van de pedagogisch medewerkers en zijn boventallig ingezet. Iedereen die langer meewerkt

dan één week, dient een V.O.G. verklaring aan te vragen en zich in te schrijven in het Personenregister Kinderopvang.

Pedagogisch medewerkers in opleiding (stagiaires) krijgen taken aangewezen die te maken hebben met de verzorging en opvang van de kinderen om zo hun ontwikkeling te bevorderen. De soort taken en de mate van zelfstandigheid tijdens het uitvoeren van deze taken zijn afhankelijk van waar de stagiaire zich in de opleiding bevindt.

De taken die stagiaires onder andere uitvoeren:

- oudere kinderen begeleiden tijdens toiletrondes
- verschonen van kinderen
- flessen klaarmaken en geven aan de baby's
- kinderen naar bed brengen en uit bed halen
- buiten spelen met de kinderen
- binnen vrij spelen met de kinderen
- corrigeren van de kinderen
- dienbladen voor het eten en drinken klaarzetten
- tafelmomenten begeleiden
- tafels afruimen
- activiteiten bedenken en uitvoeren met alle leeftijdscategorieën (voorlezen, knutselen, sport en spel)
- de digitale dagboekjes schrijven
- oudercontacten (altijd in samenwerking met een pedagogisch medewerker)
- gegevens registreren in Kidsadmin (bijv. wat de kinderen hebben gegeten en gedronken)
- huishoudelijke taken (deze taken maken ook deel uit van de dagelijkse werkzaamheden van de pedagogisch medewerkers: de was, toiletten schoonmaken, tafels en stoelen schoonmaken, stofzuigen, dweilen, bedjes verschonen en opmaken, voorraad bijvullen, ramen lappen).

Pedagogisch medewerkers zijn uiteraard altijd eindverantwoordelijk voor datgene wat de stagiaires uitvoeren. Daarnaast bevindt de pedagogisch medewerker zich altijd in de ruimte waar de stagiaire werkzaam is met kinderen.

Verslagen en activiteiten:

De stagiaire voert één keer per twee weken een activiteit uit met de kinderen. De stagiaire is vrij in het bepalen van welke activiteit dit is en met welke leeftijdscategorie deze activiteit wordt gedaan. Verder verwachten wij van de stagiaire dat er aan het begin van de stageperiode een planning wordt gemaakt wat betreft de verslagen en activiteiten die de stagiaire dient uit te voeren gedurende het gehele stagejaar. De stagiaire is hier zelf verantwoordelijk voor. Er wordt dan ook verwacht dat de stagiaire zelf aangeeft wanneer hij of zij een activiteit wil uitvoeren tijdens de stageperiode.

Voortgangsgesprek en begeleiding:

De stagiaire heeft recht op voortgangsgesprekken en beoordelingsgesprekken. Het voortgangsgesprek zal eens in de twee weken plaatsvinden op een, in overleg met de stagebegeleidster, geplande dag en tijdstip. Mocht er behoefte aan zijn, dan kan in overleg vaker een gesprek gepland worden. De stagiaire krijgt aan het begin van de stageperiode een stagebegeleidster toegewezen. Deze stagebegeleidster is het aanspreekpunt voor de stagiaire wat betreft de werkzaamheden op de groep, het uitvoeren van de activiteiten en het beoordelen van de verslagen en examens. De begeleiding op de groep wordt zoveel mogelijk gegeven door de stagebegeleidster, maar natuurlijk begeleiden andere collega's (die ook werken op de groep van de stagiaire) de stagiaire ook. In het begin van de stageperiode loopt de stagiaire mee met de stagebegeleidster (of een andere collega), zodat zij het dagritme en de werkwijzen onder de knie kunnen krijgen. Er wordt veel uitleg gegeven over de manier van handelen. Wanneer de stagiaire een aantal weken mee loopt, mogen steeds meer taken uit worden gevoerd door de stagiaire, waarbij de pedagogisch medewerker eerst nog mee kijkt. Opbouwende feedback wordt gegeven op de werkvloer, maar ook tijdens de voortgangsgesprekken. Ook stelt de stagiaire steeds de persoonlijke leerdoelen. Tijdens ieder voortgangsgesprek wordt bekeken in hoeverre de stagiaire aan de leerdoelen heeft gewerkt. Wanneer de leerdoelen behaald zijn, worden er nieuwe leerdoelen opgesteld, zodat de stagiaire concreet weet waar hij of zij zich in wil ontwikkelen en waar hij of zij aan moet werken.

Kwaliteitsontwikkeling en bewaking d.m.v. besprekingen

Tijdens de 3 maandelijks teambespreking wordt veel aandacht geschonken aan kwaliteitsbewaking en ontwikkeling. Vanuit dit overleg komen er signalen die direct of indirect te maken hebben met de kwaliteit van de opvang. Onderwerpen van bespreking zijn o.a.:

- inrichting van het kindercentrum.
- opvallend gedrag van de kinderen en veranderingen in ontwikkelingsfase van de kinderen.
- organisatie van bepaalde activiteiten voor kinderen en ouders/verzorgers.
- nieuwe ideeën die betrekking hebben op allerlei zaken betreffende het kindercentrum.
- veiligheid, gezondheid en hygiëne.

Oudercommissie

Ondanks het feit dat ons kindercentrum niet groot is, proberen wij de ouders/verzorgers actief te betrekken door middel van de oudercommissie. Wij vragen de ouders/verzorgers bij elk intakegesprek of zij interesse hebben voor zitting in de commissie. Deze ouders/verzorgers worden dan benaderd door een lid van de oudercommissie. Het is de verantwoording van het kindercentrum voor het hebben van een oudercommissie, maar het is niet onze verantwoording wie er zitting in neemt. De oudercommissie heeft een adviesrecht op verschillende onderdelen, zoals onder andere de groepsgrootte, het dagritme, het beleid met betrekking tot voeding, de invulling van verantwoorde kinderopvang en pedagogisch beleid, de openingstijden, de klachtenregeling en de prijs in de kinderopvang. Adviezen van de oudercommissie nemen wij ter inzage aan en zullen indien mogelijk deze opvolgen.

Klachtenprocedure

Kinderopvang is mensenwerk. En waar mensen werken, kan iets mis gaan. Dit kan leiden tot ontevredenheid, en uiteindelijk soms in klachten. Ons kindercentrum hanteert een klachtenprocedure namelijk: probeer bij onvrede eerst contact te zoeken met de direct betrokken pedagogisch medewerker. Vaak is er sprake van een misverstand en kan de betreffende medewerker u naar tevredenheid uitleg geven. Indien dit niet of onvoldoende tot een oplossing leidt, kunt u zich ook richten tot de eerstvolgende verantwoordelijke in de kinderopvangorganisatie, de houder. Dit gaat volgens de volgende procedure:

De klacht wordt schriftelijk ingediend bij de houder. Vervolgens wordt de klacht zorgvuldig onderzocht. De ouder wordt zoveel mogelijk op de hoogte gehouden van de voortgang van de behandeling. Verder wordt de klacht, rekeninghoudende met de aard ervan, zo spoedig mogelijk afgehandeld. Uiterlijk zes weken na indiening van de klacht, wordt de klacht afgehandeld. De ouder krijgt een schriftelijk en met redenen omkleed oordeel op de klacht. In het oordeel wordt een concrete termijn gesteld waarbinnen eventuele maatregelen zullen zijn gerealiseerd.

Wilt u uw klacht liever aan een onafhankelijke commissie voorleggen of hebben de hiervoor genoemde stappen nog geen oplossing geboden, dan heeft u het recht om u te richten tot de landelijke Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Dit is een externe commissie waar onze BSO bij is aangesloten per 01/01/2016 en die uw klacht in behandeling kan nemen. Zij hebben als doel om klachten op een deskundige manier extern op te lossen. Dit doet De Geschillencommissie effectief en efficiënt, transparant met goede kwaliteit, laagdrempelig, snel, eenvoudig en goed(koop) voor de consumentenmarkt én de zakelijke markt. Voor meer informatie kunt u terecht op de website van De Geschillencommissie:

<https://www.degeschillencommissie.nl>.

Aanmelden bij Kindercentrum 't Schanebroekkie – Luttenberg

Wij nodigen toekomstige ouders/verzorgers altijd uit op ons kindercentrum voor een kennismaking. Tijdens dit kennismakingsgesprek leren wij de ouders/verzorgers kennen en leggen wij uit hoe wij pedagogisch handelen. Als er sprake is van een wachtlijst, vertellen wij de ouders/verzorgers hoe lang deze lijst is en wanneer het kind geplaatst kan worden. Wij bevestigen de aanvraag en sturen een contract naar de ouders/verzorgers. Nadat wij het contract ondertekend terug hebben gekregen, bevestigen wij een kindplaats met een overzicht op welke dagen het kind zich in het kindercentrum bevindt en vanaf wanneer.

Daarnaast vragen wij alle ouders/verzorgers om een toestemmingsformulier in te vullen voor het medisch handelen en het vervoeren van de kinderen, zodat wij in gevallen van nood medisch kunnen optreden. Bij specifiek medicijngebruik gebruiken wij een medicijnovereenkomst waarin de ouders/verzorgers aan ons vragen om specifieke medicijnen toe te dienen. Zonder deze overeenkomst dienen wij de medicijnen niet toe. Ook het vervoeren van de kinderen is belangrijk omdat wij regelmatig naar het bos gaan en naar boerderijen. Dit kan per auto zijn maar ook wandelend of in de boldekar.

Ook dienen alle ouders/verzorgers telefoonnummers in te vullen bij aanmelding van de mensen die wij in voorkomende gevallen van nood kunnen inschakelen. Is er sprake van een allergie, dan dienen de ouders/verzorgers dit aan te geven, zodat wij hier rekenschap mee kunnen houden.

Slotwoord

Dit beleidsplan geeft richtlijnen voor het pedagogisch handelen en een beeld van het pedagogisch klimaat in Kindercentrum 't Schanebroekkie te Luttenberg. Pedagogisch beleid is niet statisch en daarom aan verandering onderhevig. Door de inbreng van ouders/verzorgers, pedagogisch medewerkers en natuurlijk de kinderen ontwikkelt het beleid zich iedere dag en zal in onze ogen steeds beter worden door de opgedane ervaring. Dit plan beschrijft in hoofdlijnen hoe wij nu en in de komende jaren willen werken. De pedagogisch medewerkers dragen zorg dat het beleid ook wordt uitgevoerd zoals omschreven.

Wij danken iedereen die mee geholpen heeft bij het ontwikkelen van het beleidsplan, de pedagogisch medewerkers en collega-kindercentra waar wij de nodige ervaring hebben mogen opdoen.

Team 't Schanebroekkie en oudercommissie 't Schanebroekkie

Bijlagen :   1 VE
                          2 Goederen en etenswarenlijst.

Voorschoolse educatie (VE)

BIJLAGE 1

Sinds september 2010 beschikt Kindercentrum 't Schanebroekkie over een aparte peutergroep. In deze groep wordt de ontwikkeling extra gestimuleerd. Wij werken aan de hand van maandelijkse thema's en bieden activiteiten op verschillende ontwikkelingsgebieden aan, om zo te werken aan de voorbereiding op de basisschool. Wij doen dit niet middels een specifieke VE-methode.

Aangezien wij binnen meerdere gemeenten actief zijn, hebben wij helaas te maken met verschillende insteken. Op dit moment is ons beleid afgeleid van de ontwikkelingen binnen de gemeente Raalte. Zoals hierboven ook benoemd, werken wij momenteel niet met een VE programma. Wel werken wij samen met alle basisscholen waar de aanwezige kinderen naartoe zullen gaan wanneer zij 4 jaar worden. Zo zijn er bijvoorbeeld overdrachtsformulieren en regelmatige besprekingen. Deze samenwerking heeft tot doel om de ontwikkeling van de kinderen beter te volgen en te stimuleren. Kindercentrum 't Schanebroekkie staat ook achter deze ontwikkeling en heeft hier een apart programma voor ontwikkeld binnen het kindercentrum. Onze peutergroep bestaat uit maximaal 8 kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Deze kinderen spelen regelmatig met de jongere kinderen uit de BSO. Kinderen van het kindercentrum wennen geleidelijk aan andere tijden en grotere kinderen en worden regelmatig mee genomen naar de verschillende basisscholen. Om aan de wettelijke vanuit de IKK te voldoen (Innovatie en Kwaliteit in de Kinderopvang) hanteren wij op dit moment een observatie- en registratiesysteem, genaamd KIJK. Bij de leeftijd van 6, 12, 24, 30, 36 en 46 maanden wordt ieder kind geobserveerd door een 'mentor'. Vervolgens worden de geobserveerde gegevens geregistreerd in een systeem, waaruit een rapportage komt. Die rapportage wordt gegeven aan ouders/verzorgers en besproken bij opvallendheden en/of onduidelijkheden.

Aangezien de dagindeling en activiteiten van de peutergroep wezenlijk verschillen met de groep voor kinderen van 0 t/m 2,5 a 3 jaar, is een speciale bijlage geschreven om kenbaar te maken welke pedagogische activiteiten binnen deze specifieke groep.

Dagindeling Peutergroep

8:30 uur	Start peutergroep maximaal 8 kinderen onder begeleiding van een pedagogisch medewerkster en daarnaast soms een stagiaire. Kinderen vanaf 3,6 jaar gaan af en toe wennen bij de VSO en gaan mee om deze kinderen naar school te brengen.
8:30 – 9:00 uur	De kinderen vertellen en de dagelijkse zaken worden besproken (welke dag, wat voor weer etc.). Hierna wordt een dagactiviteit gestart.
9:30 uur	Fruit en drinkmoment.
9:45 uur	Kinderen naar de grote zaal om te plassen en voorbereiden om naar buiten te gaan of een activiteit te doen.
10:00 – 12:00 uur	Buiten spelen, bij slecht weer binnen activiteit. Activiteit kan zijn; knutselen, voorbereiding basisschool, taalontwikkeling, fijne motoriek of de pedagogisch medewerkers helpen met hun taak.
12:00 – 12:45 uur	Eten en drinken.
12:45 – 13:30 uur	Plassen en vrij spelen.
13:30 uur	Drinkmoment.
13:45 – 15:00 uur	Buiten spelen, bij slecht weer binnen activiteit. Activiteit kan zijn; knutselen, voorbereiding basisschool, taalontwikkeling, fijne motoriek of de pedagogisch medewerkers helpen met hun taak.
15:00 – 15:30 uur	Drink- en eetmoment en aansluitend plassen.
15:00 – 17:00 uur	Gedeelde activiteit. De kinderen van 3,6 jaar gaan zo nu en dan mee naar de BSO locatie om te wennen. De jongere kinderen worden actief begeleidt in het vrije spelen. Ook wordt er na 15:00 uur specifiek voorgelezen.
17:30 – 18:30 uur	Kinderen komen samen met de jongere kinderen zodat ze integreren in een verticale groep van 0 – 4 jaar.

Activiteiten zijn afhankelijk van het gekozen thema. Wij besteden aandacht aan alle verschillen de ontwikkelingsgebieden en richten ons ook veel op lezen, rekenen, spreken, zindelijk worden, algemene hygiëne en voorbereiding op de basisschool. Buiten wordt de grove motoriek getraind, middels sportactiviteiten en leren fietsen. Maar ook tuinieren kan tot de ontwikkeling behoren. Gezien onze voorkeur naar de natuur, spreekt het voor zich dat natuur een wezenlijk onderdeel vormt binnen deze educatie. Het mapje met werkjes gemaakte gedurende de opvangperiode wordt, wanneer kinderen 4 jaar worden, overgedragen aan de ouders/verzorgers.

Kindercentrum 't Schanebroekkie

Goederen en etenswarenlijst

BIJLAGE 2

Uiteraard staan hierbij niet de potjes en flesvoeding vermeld, welke door de ouders/verzorgers zelf mee genomen worden. Wij bieden de mogelijkheid om kinderen tot 2 jaar eigen meegebracht warm eten te geven. Dit meegebrachte eten krijgen ze dan rond 16.30 uur aangeboden. Het warme eten willen wij bij hoge uitzondering aanbieden aan jullie kinderen, maar wij wijzen er **nadrukkelijk** op dat onze richtlijnen voorschrijven dat kinderen die met de 'pot mee-eten' dit het beste in hun eigen thuissituatie dienen te doen. Daarnaast is het zo dat, indien er veel eters zijn, dit ten koste gaat van de kwaliteit van de opvang, hetgeen wij wensen te voorkomen. Dit geldt uiteraard niet voor kinderen die na 18:00 uur worden opgehaald en met ons "betaald" mee-eten in het avondtarief. Dit is voor kinderen vanaf 2 jaar.

	Etenswaren	Drinken
Ontbijt 6:30 uur tot 8.00 uur	Bruin brood, halvarine en op het eerste broodje: jam (suikervrij), pindakaas 100%, vruchtenstroop, kipfilet, boterhamworst, zuivelspread of smeerkaas 20+ (vanaf 1 jaar). Op het tweede broodje vanaf 2 jaar daarnaast ook keuze uit bijvoorbeeld speculoos, kaas, chocopasta of hagelslag.	Melk of karnemelk.
Fruit- en drinkmoment 9.30 uur	Appel, peer en banaan. In de zomer hebben wij indien er aanbod is ook zomerfruit, zoals aardbeien, meloen, druiven, perziken etc.	Diksap, suikervrije ranja (vanaf 2 jaar), thee of water. Eventuele tweede beker water.
Drinkmoment 11:00 uur		Diksap, suikervrije ranja (vanaf 2 jaar), thee of water. Eventuele tweede beker water.
Lunch 0 tot 3 12:00 uur Lunch Peutergroep 12:00 uur	Altijd bruin brood, halvarine en op het eerste broodje: jam (suikervrij), pindakaas 100%, vruchtenstroop, kipfilet, boterhamworst, zuivelspread of smeerkaas 20+ (vanaf 1 jaar). Op het tweede broodje vanaf 2 jaar daarnaast ook keuze uit bijvoorbeeld speculoos, kaas, chocopasta of hagelslag. Soms pannenkoeken, poffertjes, ei, soep, knakworstjes, beschuit, cracker, rijstwafel, eigen gebakken brood of bolletjes.	Melk of karnemelk.
Drinkmoment 13:30 uur		Diksap, suikervrije ranja (vanaf 2 jaar), thee of water. Eventuele tweede beker water.
Drink- en eetmoment 15:00 uur	Altijd rijstwafel, cracker, ontbijtkoek of maïstengels voor de jongere kinderen. Soms rozijntjes, eigen gebakken koekjes door de kinderen (zoals pepernoten, zandkoekjes etc). Waterijsje bij mooi weer.	Diksap, suikervrije ranja (vanaf 2 jaar), thee of water. Eventuele tweede beker water.
Drinkmoment en avondhapje 16:30 uur	Altijd snackgroente (augurk, paprika, tomaat, komkommer). Soms plakje worst, soepstengel.	Diksap, suikervrije ranja (vanaf 2 jaar), thee of water. Eventuele tweede beker water.
Avondeten (tot 2 jaar) 16:30 uur	Eigen meegebracht eten.	

Vetgedrukt betekent gezamenlijk aan tafel. Deze momenten vinden iedere dag plaats. Overige eet- en drinkmomenten zijn afhankelijk van het weer en de behoefte. Indien er sprake is van een traktatie kunnen de fruitmomenten naar de middag worden verplaatst. Het is wel wenselijk om voor een wat gezondere traktatie te kiezen (soepstengel, rozijntjes, danoontje).

Verder bieden wij de onderstaande artikelen aan (non-food):

Pampers maat 3 tot en met 6, Pampers luierdoekjes, sudocrème, vaseline, kinder- paracetamol (120 grams zetpil), zonnebrandcrème factor 50, Zwitsal babyolie, talkpoeder, Arniflor vallen en stotenzalf VSM, haargel, handzeep en ontsmettende handgel. Daarnaast hebben wij anti-insectenmiddelen in de zomer en afterbite. Wij desinfecteren met Dettol. Verder hebben wij uiteraard een zeer complete EHBO-koffer, welke speciaal voor kinderen is ingericht.

